

Čerňa
Bakonycsernye

Deň Slovákov v Maďarsku

2024

Magyarországi Szlovákok Napja

Celoštátna
slovenská
samospráva v Maďarsku
ORSZÁGOS SZLOVÁK ÖNKORMÁNYZAT

PROGRAM • 6. 7. 2024

- 11.00** **Odhalenie pomníka na pamiatku osídlenia obce** (Ul. Bercsényiho, v blízkosti cintorína)
- 13.30** **Ekumenická pobožnosť** v evanjelickom kostole (Ul. Dózsa Gy. 1)
Odobzdanie vyznamenaní CSSM
„Za našu národnosť“
Odobzdanie **Ceny Štefana Lamiho**
- 15.00** **Prehliadka krojov** Slovákov v Maďarsku
- 16.00** Program žiakov slovenskej školy v Budapešti a **galaprogram** regionálnych stredísk Ústavu kultúry Slovákov v Maďarsku (javisko, športové ihrisko)

SPRIEVODNÉ PROGRAMY

Predstavia sa inštitúcie Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku (športové ihrisko)

Slovenský jarmok – regionálne strediská ÚKSM (športové ihrisko)

Návšteva Slovenského spoločenského domu (Ul. Rákóczi 37)

Detský dvor (športové ihrisko):

- remeselnícke dielne, spoločenské hry organizované Knižnicou a dokumentačným centrom Slovákov v Maďarsku
- pantomíma – predstavenie a workshop organizované Slovenským divadlom Vertigo

PROGRAM • 2024. 7. 6.

- 11.00** **Letelepedési emlékmű átadása** (Bercsényi utca temetőhöz közelebb eső szakasza)
- 13.30** **Ökumenikus áhítat** az evangélikus templomban (Dózsa György út 1.)
Az OSZÖ **Nemzetiségünkért Díjainak** átadása
Lami István-Díj átadása
- 15.00** **Népviselet-bemutató**
- 16.00** A budapesti szlovák iskola tanulóinak műsora és a Magyarországi Szlovákok Kulturális Intézete regionális központjainak **gálaműsora** (színpad, sportpálya)

KÍSÉRŐ PROGRAMOK

Bemutatkoznak az Országos Szlovák Önkormányzat intézményei (sportpálya)

Szlovák vásár – MSZKI regionális központjai (sportpálya)

Szlovák Közösségi Ház megtekintése (Rákóczi u. 37.)

Gyermekudvar (sportpálya):

- kézműves foglalkozások, társasjátékok a Magyarországi Szlovákok Könyvtára és Dokumentációs Központja szervezésében
- pantomimelőadás és workshop a Vertigo Szlovák Színház szervezésében

Čerňa

Čerňa leží na severovýchodnom okraji stredného Zadunajska, v údolí potoka Gaja. Historici a jazykovedci odvodzujú názov obce od slovenského slova „cerny“, čo znamená čierny. Tento kraj obývali ľudia už v mladšej dobe kamennej, v dobe neolitu, a mladšej dobe železnej, keltskej a potom rímskej. Stredoveký názov „Csernye“ sa prvýkrát spomína v roku 1341. Počas tureckej okupácie sa Csernye a jej okolie vyľudnili, rozvoj regiónu stagnoval. V rokoch 1724–1726 sa v niekoľkých etapách uskutočnilo znovuosídlenie obce Slováckmi z Nitrianskej a Trenčianskej stolice, ktorí priniesli odborné znalosti lesníctva, základy poľnohospodárstva a vinohradníctva, ako aj slovenskú materinskú reč z panstiev Branč a Čachtice. Organ v evanjelickom kostole zhotovil majster z Brezovej v roku 1867. Organov tejto Silbermannovej konštrukcie je u nás málo. Maďarsko-československá výmena obyvateľstva v rokoch 1947–1948 zasiahla aj túto obec, keď sa odsťahovalo takmer 500 ľudí a na ich miesto sa prisťahovalo 40 osôb.

Bakonycsernye

Bakonycsernye a Közép-dunántúli középhegység északkeleti peremén, a Gaja-patak völgyében található. Történészek, nyelvészek a község nevét a „cerny“ – fekete jelentésű szláv szóból származtatják. A tájat az újkőkori, késő neolitikus, illetve a késő vaskori kelta, majd római időszakban is lakták már az emberek. A középkori Csernye említése 1341-ben történik először. A török idők alatt Csernye és környéke elnéptelenedett, a fejlődés megtorpant. Csernye újratelepítése a Nyitra és Trencsén vármegyei szlovákokkal 1724–1726 között, több lépcsőben történt, hozva az erdőművelés szaktudását, a föld- és szőlőművelés alapjait, valamint a szlovák anyanyelvet is a berencsi és csejteji uradalmakból. Az evangélikus templom orgonáját egy brezovai mester készítette 1867-ben, csak kevés ilyen Silbermann-felépítésű orgona található az országban. Az 1947–1948. évi magyar–cseh-szlovák lakosságcsere a települést is érzékenyen érintette, közel 500 fő települt át, és 40 fő érkezett.

István Szarka

dekan

Evanjelického zboru v Černi

Vážení páni biskupi! Slávnostné zhromaždenie!

Keď vstúpime do domu, alebo sa pozrieme iba cez plot z ulice, takmer na prvý pohľad môžeme povedať, akí ľudia v tom dome žijú. Aký majú zmysel pre krásu, aký je ich postoj k práci, pretože upravenosť alebo neuporiadanosť ich dvora a záhrady vypovedá všetko o duchu ľudí, ktorí tam žijú. Tak sa stalo, že keď si evanjelici z Černe hľadali farára, nepočúvali najprv jeho kázeň, ale pozreli si okolie fary, a ak sa im zdalo vhodné, pristúpili k ostatnému.

Neviem, čo ste si vy všimli, keď ste prvýkrát prišli do našej obce, ale ja sám, kedykoľvek sa prechádzam po okolí alebo po dedine, vidím upratané domy a upravené záhrady. A tak to bolo určite aj od začiatku po osídlení, pretože osadníci a ich potomkovia sa nikdy nebáli práce. A je to vidieť na upravených domoch, čistých uliciach a udržiavaných vinohradoch. Dnes mám tú česť privítať tu v ich mene delegátov z rôznych obcí krajiny, zástupcov slovenského a maďarského štátu a predstaviteľov rôznych náboženských vyznaní.

Nerád by som niekoho urazil, ale chcem sa vás niečo opýtať. Povedzte mi, ako ste sa cítili, keď ste vstúpili do týchto priestorov? A samozrejme, nemám na mysli príjemný chládok. Cítili ste, naši milí hostia, ako nám tieto múry sprostredkujú silu prítomnosti Stvoriteľa, Spasiteľa a Boha, ktorý posväcuje roztrieštený ľudský život? Cítili ste, že v priestoroch tohto oratória sa už viac ako dve storočia vzdáva chvála Bohu? Neustále sa modlia za vlasť, za seba navzájom a za naplnenie Božieho kráľovstva v nás, medzi nami.

Skutočne, tu a v iných našich modlitebniach, v našich kostoloch, prosíme o silu, aby sme udržiavali naše duše v takom poriadku, ako je naše okolie. A ak to vnímate, môžete pochopiť, čo pohlo a čo pohýna tých, ktorí tu žijú, aby budovali pozemskú a nebeskú vlasť ušľachtilými skutkami, mocou Božieho Ducha Svätého, spôsobom, ktorý ďaleko presahuje našu ľudskú prirodzenosť. Prajem vám príjemné stretnutie a príjemne strávený čas tu, v týchto posvätných priestoroch.

Szarka István

esperes

Bakonycsernyei Evangélikus Egyházközség

*Tisztelt Püspök Urak! Ünneplő Egybe-
gyűltek!*

Amikor belépünk egy portára, vagy csak az utcáról betekintünk a kerítés mögé, szinte az első pillantásra megállapíthatjuk, abban a házban milyen emberek élnek. Milyen a szépérzékük, milyen a viszonyuk a munkához, mert portájuk és kertjük rendezettsége vagy annak hiánya mindent elárul az ott lakók lelkületéről. Így történt meg az is, hogy amikor a bakonycsernyei evangélikus hívek lelkészt kerestek maguknak, először nem az igehirdetését hallgatták meg, hanem megnézték a parókia környezetét, és amennyiben azt megfelelőnek találták, rátértek a többire is.

Azt nem tudom, Önök mit állapítottak meg, amikor először léptek be településünk határába, de jómagam, akármikor sétálok a környéken vagy a faluban, rendezett házakat és gondosan megmunkált kerteket látok. S minden bizonnyal ez így volt már a telepítést követő évektől kezdve is, hiszen az itt élő telepések és leszármazottaik soha nem félték a munkától. S ez bizony meglátszik a takaros házakon, tiszta utcákon és a gondosan ápolt szőlőhegyen egyaránt. Engem ma az a kitüntető megbízatás ért, hogy az ő nevükben köszönhetem itt az ország különböző telepü-

léseiről idesereglett küldötteket, a szlovák állam és a magyar állam képviselőit, valamint a különböző vallásfelekezetek elöljáróit.

Ne vegyék tiszteletlenségnek, de valamit most kérdezni szeretnék Önöktől. Mondják, mit éreztek akkor, amikor beléptek e falak közé? S természetesen nem a kellemes hűvösre gondoltam. Vajon érzékelik-e, kedves vendégeink, hogyan közvetítik felénk e falak a Teremtő, a Megváltó és a töredékes emberi életet megszentelő Isten jelenlétének erejét? Érezték-e, hogy ennek az oratóriumnak a falai között már több mint két évszázada szól az Isten dicsérete? Folyamatosan szólnak a könyörgések a hazáért, egymásért és Isten Országának bennünk, közöttünk való kiteljesedéséért.

Bizony, többek között itt és az imádság többi házaiban, templomainkban elkérjük az erőt, hogy lelkünk épp oly rendezett legyen, mint a környezetünk. S ha érzékelik ezt, már érthetik, mi mozgatta és mi mozgatja az itt élőket arra, hogy Isten Szentlékénének ereje által emberi természetünket messze meghaladó módon, nemes tettekkel építsük a földi és mennyei hazát. Jó tanácskozást, kellemes időtöltést kívánok itt, e megszentelt falak között!

Alžbeta Hollerová Račková

predsedníčka

Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku

Vážení prítomní, milí hostia!

Po Dolnej zemi a Novohrade prichádzame s našim spoločným putovným sviatkom medzi Bakonské kopce. Stáva sa tak v 30. roku fungovania národnostného samosprávneho systému a presne tri storočia po tom, ako sa tu usadili prvé slovenské rodiny. Obec Čerňa, spolu s Jáščom, Eškou a Capárom, je súčasťou zadunajského slovenského jazykového ostrova, ktorý sa nachádza na území dvoch žúp – Fejérskej a Vesprémskej. Najstaršie pamiatky, ktoré sa v Černi zachovali, pochádzajú z novej doby kamennej. Názov obce – odvodený od slovanského slova čerň – sa po prvýkrát uvádza v roku 1341. V dôsledku tureckého pustošenia vyludnenej obce stredného Zadunajska, tak aj Čerňu, na podnet grófov z rodu Zichyovcov osídlili v rokoch 1724 – 1726 slovenskými evanjelikmi z Nitrianskej a Trenčianskej stolice. Osadnícka zmluva, ktorú s nimi uzavrel gróf Zichy, im zaručovala medziiným oslobodenie od platenia daní, slobodné sťahovanie sa po dobu troch rokov a náboženskú slobodu. V obci sa neskoršie usadili aj početní Maďari, takže sa tu paralelne používal slovenský a maďarský jazyk. Hlavným zdrojom živobytia popri vykonávaní rôznych remesiel – tkáčskeho, tesárskeho, stolárskeho, kolesárskeho, košíkárskeho – bolo poľnohospodárstvo, chov dobytky, lesníctvo a vinohradníctvo. Po prvej svetovej vojne sa v nádeji lep-

šieho života mnohí Čerňania vybrali za prácou do Zámoria. Obyvatelia obce si v rokoch spriemyselňovania krajiny našli prácu v okolitých novootvorených baniach. Do druhej svetovej vojny, respektíve do presídleneckej akcie v rokoch 1946 – 1947 bolo používanie slovenčiny v obci nerušené. Počas povojnovej výmeny obyvateľstva sa do Československa presídlilo 780 osôb. Od tých čias sa znižuje počet ľudí používajúcich slovenský jazyk.

Hrátky tunajších Slovákov si starostlivo uchováva svoje kultúrne dedičstvo. V roku 1974, keď obec oslavovala 250. výročie svojho založenia, na podnet známeho bádateľa ľudových piesní *Lajosa Vasa* tu vznikol pávi krúžok. Zbor mal na začiatku trinásť členov, boli to samé ženy, ktoré sa rozhodli zbierať miestne slovenské piesne, spracovať ich a nacvičiť. Časom sa rady členov rozrástli, k speváčkam sa pripojili aj muži. Kolektív sa počas uplynulého polstoročia stal nositeľom zachovávaní slovenských tradícií v Černi.

V prvých voľbách do národnostných, vtedy menšinových samospráv v roku 1994 sa aj v Černi založila slovenská samospráva, ktorá si za hlavný cieľ vytýčila zachovanie slovenských tradícií a pestovanie slovenského jazyka. V záujme chránenia historických pamiatok tu pred dvadsiatimi rokmi zriadili slovenský spoločenský dom, v ktorom sídli aj regionálne stredisko Ústavu kultú-

ry Slovákov v Maďarsku pre bakonský región. Dom zároveň slúži ako miesto stretávania sa členov slovenskej komunity.

Naše oslavy sú každoročne aj príležitosťou na oceňovanie kolektívov a jednotlivcov, ktorí sa svojou činnosťou pričínili o zachovanie slovenčiny a slovenskej kultúry v Maďarsku. Je veľké šťastie, že naša národnosť je bohatá na osobnosti, ktoré hýbu slovenským životom vo svojom prostredí. Nedá mi, aby som tu a teraz nespomenula osobnosť, ktorá desaťročia určovala tunajší slovenský život. Ján Szabó bol prvým predsedom miestnej slovenskej samosprávy. Jankovou zásluhou vznikol slovenský spoločenský dom, ktorý začal budovať už v roku 2001. V tom čase ešte málokto sníval o podobných inštitúciách, hoci právne základy budovania národnostných inštitúcií už boli položené, ale finančné podmienky, zdroje chýbali. Odovzdanie domu pred dvadsiatimi rokmi za účasti predstaviteľov vlády bolo veľkým sviatkom bakonských Slovákov. *Janko Szabó* však svoju činnosť na slovenskom poli nezačal v slovenskej samospráve. Roky bol aj vedúcim už spomenutého speváckeho zboru a keď sa mu nepodarilo dosiahnuť rozbehnutie vyučovania slovenčiny v miestnej škole, zorganizoval deti z dediny, medzi nimi aj svoje vlastné, a zapísal ich do budapeštianskej slovenskej školy. Týmto svojím činom sa postaral o to,

aby mal kto pokračovať v začatej práci, veď na čele speváckeho zboru a miestnej slovenskej samosprávy v súčasnosti stojí jeden z jeho synov. Mladá generácia vychovaná slovenským gymnáziom v Budapešti má zásluhu aj na rozbehnutí vyučovania slovenského jazyka v susednej obci Jášč, kde pôsobí aj hosťujúca učiteľka zo Slovenska. Myslím si, že to je hádam najkrajšia vďaka za dlhoročnú húževnatú prácu Janka Szaba, ktorý sa na nás určite zhora s úsmevom pozerá.

Vážení hostia, Slováci, Slovenky!

Sme po úspešne zvládnutých národnostných voľbách. Ďakujem každému, kto sa na nich zúčastnil, či už ako predstaviteľ nominačnej organizácie, kandidát, alebo volič. Na základe výsledkov, aj napriek nepriaznivým číslam predvlnajšieho sčítania obyvateľstva, skoro všade, kde doteraz pôsobili slovenské národnostné samosprávy, budeme mať aj naďalej svoje volené zbory. O niekoľko týždňov sa skončí súčasné volebné obdobie a rozbehne sa ďalší cyklus v živote slovenských samospráv. Čaká nás náročná úloha vyhodnotenia skúseností z uplynulých 30 rokov, výsledkov posledného sčítania obyvateľstva a vytýčenie ďalšej cesty. Dnes však oslavujeme a radujeme sa spoločne stráveným chvíľam na návšteve u bakonských Slovákov!

Ďakujem Vám, že ste si ma vypočuli!

Hollerné Racskó Erzsébet

elnök

Országos Szlovák Önkormányzat

Tisztelt jelenlévők, kedves vendégeink!

A Dél-Alföld és Nógrád után közös vándorünnepünkkel a bakonyi dombvidékre érkezünk. Ez a nemzetiségi önkormányzati rendszer működésének 30. évében és pontosan három évszázaddal azután történik, hogy az első szlovák családok itt letelepedtek. Bakonycsernye község Jásd, Öskü és Szápár mellett a dunántúli szlovák nyelvsziget része, amely Fejér és Veszprém vármegyében található. A község területén fennmaradt legrégebbi emlékek az újkorból származnak. A Csernye név a szláv černy – fekete – szóból 1341-ben került először említésre. A török pusztítás idején a Közép-Dunántúl falvai elnéptelendtek. Bakonycsernyét Nyitra és Trencsén vármegyéből származó szlovák evangélikusok népesítették be újra, 1724–1726 között. A Zichy gróffal aláírt letelepedési szerződés többek között hároméves adómentességet, szabad mozgást és vallásszabadságot garantált. Később számos magyar is megtelepedett a faluban, így a szlovák és a magyar nyelvet párhuzamosan használták. A fő megélhetési forrás a különféle mesterségek – takács, ács, asztalos, kerékgyártó, kosárkészítő – mellett a mezőgazdaság, a szarvasmarha-tenyésztés, az erdőgazdálkodás és a szőlőművelés volt. Az első világháború után sok csernyei ment el a tengeren túlra, a jobb élet reményében. Az ország iparosodásának éveiben az újonnan nyílt közeli bányákban ta-

láltak munkát a falu lakói. A második világháborúig, illetve az 1946–1947-es lakosságcseréig a szlovák nyelvhasználat érintetlen volt a faluban. A háború utáni lakosságcsere során 780-an költöztek Csehszlovákiába és negyvenen érkeztek a helyükre. Azóta folyamatosan csökken a szlovák nyelvet használók száma.

Az itt élő maroknyi szlovák gondosan őrzi kulturális örökségét. 1974-ben, amikor a falu alapításának 250. évfordulóját ünnepelte, *Vas Lajos* neves népdalkutató kezdeményezésére Pávakört hoztak létre. Kezdetben az énekkar tizenhárom tagú volt. Tagjai kizárólag nők voltak, akik úgy döntöttek, hogy összegyűjtik a helyi szlovák dalokat, feldolgozzák és betanulják őket. Idővel a tagok száma nőtt, férfiak is csatlakoztak az énekesekhez. Az elmúlt fél évszázad során a kollektíva a csernyei szlovák hagyományok legfőbb őrzőjévé, hordozójává vált.

Az 1994-es első nemzetiségi, akkori szóhasználattal kisebbségi önkormányzati választásokon Bakonycsernyén is megalakult a szlovák önkormányzat, amely a szlovák hagyományok megőrzését és a szlovák nyelv ápolását tűzte ki fő célul. A történelmi emlékek védelme érdekében húsz éve hozták létre a Szlovák Közösségi Házat, amely a Magyarországi Szlovákok Kulturális Intézete Bakonyi Regionális Központjának is otthont ad. A ház a szlovák közösség tagjainak találkozóhelyeként is szolgál.

Ünnepeink minden évben alkalmat adnak arra is, hogy olyan csoportokat és egyéneket ismerjünk el, akik hozzájárultak a szlovák nyelv és a szlovák kultúra megőrzéséhez Magyarországon. Nagy szerencse, hogy nemzetiségünk gazdag olyan személyiségekben, akik környezetükben a szlovák kulturális és közösségi élet motorjai. Itt és most említést kell tennünk egy olyan személyiségről, aki évtizedeken át meghatározta a helyi szlovák önkormányzat első elnöke. Az ő kezdeményezésére jött létre a Szlovák Közösségi Ház, amelyet 2001-ben kezdtek építeni. Ekkor még kevesen álmodoztak hasonló intézményekről, és bár a nemzetiségi intézményrendszer építésének jogi alapjai már megvoltak, a pénzügyi feltételek, a források ekkor még hiányoztak. Nagy ünnep volt a bakonyi szlovákság számára a ház húsz évvel ezelőtti átadása, amelyre a kormány képviselőinek jelenlétében került sor. Szabó János azonban nem a nemzetiségi önkormányzatban kezdett el szlovák területen tevékenykedni. Évekig a már említett kórus vezetője is volt, és amikor nem sikerült elérnie, hogy a helyi iskolában elinduljon a szlovák nyelvoktatás, megszervezte, hogy a faluból származó gyerekek, köztük a sajátjai is, beiratkozzanak a budapesti szlovák iskolába. Ezzel a tettevel biztosította, hogy legyen, aki folytatja a megkezdett munkát, hiszen egyik fia jelenleg a kórus és a

helyi szlovák önkormányzat élén áll. A budapesti szlovák gimnázium által felnevelt fiatal generáció érdeme a szlovák nyelvoktatás elindítása a szomszédos Jásd község iskolájában, ahol szlovákiai vendégtanár is dolgozik. Azt hiszem, ez a legszebb köszönet Szabó János évtizedes, kitartó munkájáért, és biztos vagyok benne, hogy most mosolyogva néz le ránk.

Kedves vendégeink, kedves magyarországi szlovákok!

Sikeresen lezajlott nemzetiségi önkormányzati választások után vagyunk. Köszönöm mindenkinek, aki bekapcsolódott a választásokba, akár jelölőszervezet képviselőjeként, akár jelöltként, akár választóként. A választási eredmények alapján, a népszámlálás tavaly előtti kedvezőtlen számai ellenére, továbbra is majdnem minden településen lesznek választott testületeink, ahol eddig szlovák nemzetiségi önkormányzatok működtek. Néhány hét múlva véget ér a mostani választási időszak, és megkezdődik a következő ciklus a szlovák önkormányzatok életében.

Az a nem könnyű feladat vár ránk, hogy értékeljük az elmúlt 30 év tapasztalatait, a legutóbbi népszámlálás eredményeit, és kijelöljük a további utat.

Ma azonban ünnepeljünk és örüljünk a bakonyi szlovákoknál együtt töltött pillanatoknak!

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Príhovor parlamentného hovorcu Slovákov Maďarsku Antona Paulika

Čerňa, 6. júla 2024

Pozdravujem Vás všetkých, ktorí ste sa po roku znovu zišli, aby sme spoločne oslávili náš významný deň, sviatok Slovákov v Maďarsku. Ako každý rok, aj teraz ste prišli zo všetkých Slováckmi obývaných regiónov našej krajiny, počnúc Békešskou a končiac Vesprémskou župou. A, ako vždy, aj tentokrát nám je teplo. Zato, ako som už mal možnosť zistiť, prítomní sa tešia zo stretnutia, a neprítomní nám budú závidieť, že sme tu mohli byť.

Už ste si mohli zvyknúť, že ja takýto čas, na každoročnom celoštátnom stretnutí našej komunity podávam náčrt hlavných udalostí uplynutého roku. Rok 2024 je volebným rokom v Maďarsku, takže činnosť našich samospráv a spolkov sa prakticky celý uplynulý rok sústredila na prípravu volieb a voličov. Verím, že 9. júna všetci tu prítomní aj so svojimi rodinami odišli hlasovať a odovzdali platné hlasy na kandidátov miestnych a župných slovenských samospráv, ako aj na poslancov Valného zhromaždenia Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku. Myslím si, že patrí sa Vám za to poďakovať aj odtiaľto, z miesta dnešného Dňa Slovákov v Maďarsku. Takže ďakujem.

Počas príprav volieb viackrát som rozmýšľal nad tým, čo nám vlastne priniesol systém národnostných samospráv. Samozrejme to súvisí aj s tridsiatym výročím vzniku prvých

slovenských volených zborov. Neviem, kolkí si pamätáme časy, keď sme ich ešte nemali vo svojich dedinách, či mestách. Pritom však mali sme početné tanečné skupiny, spevácke zbory, ktoré neraz boli vo svojom bydlisku aktívnejšie, ako niektoré samosprávy dnes.

Viackrát som už o tom hovoril, že prvé voľby národnostných samospráv som prežíval, ako keby našim spolkom zoťali hlavy, veď prakticky prvé slovenské samosprávy zakladali najaktívnejší členovia našej spoločenskej sféry. Že s tým som nebol sám, okrem iného dokazuje aj skutočnosť, že napríklad Nemci v Maďarsku po vzniku ich prvej celoštátnej samosprávy rozpustili svoju celoštátnu organizáciu. My sme to neurobili, čo potom, po prvej obširnejšej modifikácii vtedy platného národnostného zákona sa ukázalo ako výhoda. Veď, ako si dozaista pamätáte, odvtedy už kandidátov do národnostných samospráv vystavujú súdom registrované nominačné organizácie.

Ale vráťme sa k pôvodnej otázke: aké výhody nám priniesol nový systém oproti predchádzajúcemu obdobiu? Nuž, osobne si myslím, že to hlavné je pre nás možnosť zastupovania záujmov tak na miestnej, ako aj celoštátnej úrovni, na základe zákonom regulovaných práv. Totiž predtým, keď sme nemali zastupiteľské zbory, ktoré vznikli v riadnych

voľbách, národnostné práva neboli nikde zakotvené. Výsledky záviseli prakticky od toho, ako spolupracovali naše organizácie, alebo, vo väčšine prípadov aktivisti našich organizácií s orgánmi štátnej správy na tej – ktorej úrovni. Nič nebolo zaručené, nič nebolo garantované. Vymáhať akúsi podporu na slovenské programy, alebo na zakladanie inštitúcií bolo čosi neslýchané, nereálne.

A pozrime sa teraz okolo seba. Máme tu stánky v ktorých sa predstavujú inštitúcie založené a prevádzkované Celoštátnou slovenskou samosprávou v Maďarsku. Niektoré z nich už fungujú desaťročia a svoje korene hlboko zapustili do pôdy našich dedín a miest. Okrem toho v mnohých prípadoch aj miestne slovenské samosprávy preberajú, či zakladajú svoje kultúrne či školské zariadenia. Netvrdím, že po založení, či prevzatí niektorej slovenskej inštitúcie sa už všetko automaticky stane ľahkým a bezproblémovým, ale postupne sa nájdu aj finančné prostriedky na ich prevádzku, na obnovu infraštruktúry a na celkové zabezpečenie ich činnosti. A, poznajúc aj tendencie odzrkadlené v dátach zo sčítania obyva-

teľstva, stále viac potrebujeme, aby naše hodnoty zbierali, predstavovali a odovzdávali novým generáciám aj inštitúcie a odborníci, ktorí v nich pracujú.

Aj popri existencii inštitucionálneho systému našej národnosti veľmi cítiť potrebu osobných stretnutí. Túto potrebu som pociťoval aj na predvolebných programoch, ale aj pri iných príležitostiach. Jednoduchí ľudia ešte si nevymysleli lepšiu možnosť na výmenu názorov. Moderná doba priniesla síce množstvo technických vymožeností na vytváranie kontaktov na diaľku, zato ten pocit, keď sa stretnú dvaja blízki, žiadna z nich nenahradí. A práve preto som rád, že ste toľkí prišli na tento dnešný sviatok, keď sa jednak Čerňania popýšia tým, čo dosiahli za tristo rokov od príchodu Slovákov a za tridsať rokov samosprávnosti, a na druhej strane vy, účastníci programov, sa môžete pohovárať, pokračovať v rozhovoroch, prerušených vlani v Níži.

Takže Vám všetkým prajem užitočné stretnutia a pekné zážitky z programu dnešného dňa.

Ďakujem Vám za pozornosť.

A magyarországi szlovákok országgyűlési szószólója, Paulik Antal köszöntője

Bakonycsernye, 2024. július 6.

Köszöntöm Önöket, akik egy év elteltével újra összegyűltek, hogy közösen ünnepeljék meg az évnek e fontos napját, a magyarországi szlovákok ünnepét. Mint minden évben, most is hazánk minden szlovákok által lakott régiójából eljöttek, Békéstől Veszprém vármegyéig. És mint mindig, most is melegünk van. Azért, ahogyan azt már sikerült megállapítanom, a jelenlévők örülnek, hogy találkozhatnak, a távol maradottak pedig majd irigylik, hogy mi itt lehetünk.

Már megszokhatták, hogy ilyenkor, közösségünk évenkénti országos találkozásánál áttekintem az eltelt év legfontosabb eseményeit. 2024 választási év Magyarországon, úgyhogy az önkormányzataink és egyesületeink tevékenysége az elmúlt tizenkét hónapban a választások elő- és a választók felkészítésére összpontosult. Hiszem, hogy az itt jelenlévők mindannyian, családjaikkal elementek szavazni, és érvényes szavazatot adtak le a helyi, megyei szlovák önkormányzatok tagjelöltjeire, ahogyan az Országos Szlovák Önkormányzat Közgyűlése tagjaira is. Úgy gondolom, ezért mindannyiuknak köszönetet kell mondanom innen, a Magyarországi Szlovákok Napjáról is. Köszönöm tehát.

A választások előkészítése során többször elgondolkodtam azon, mit hozott tulajdonképpen számunkra

a nemzetiségi önkormányzati rendszer? Természetesen ez összefügg az első szlovák önkormányzatok létrejöttének harmincadik évfordulójával is. Nem tudom, hányan emlékszünk azokra az időkre, amikor még nem voltak választott testületeink a városainkban és falvainkban. Ugyanakkor nagyobb létszámú táncsoportjaink és kórusaink működtek, amelyek lakóhelyükön nemegyszer aktívabbak voltak, mint néhány ma működő önkormányzat.

Többször is beszéltem már arról, hogy az első nemzetiségi választásokat úgy éltem meg, mintha a szervezeteinknek fejét vették volna, hiszen lényegében az első szlovák önkormányzatokat közösségeink legaktívabb tagjai hozták létre. Hogy ezzel a véleményemmel nem voltam egyedül, azt egyebek mellett az a tény is bizonyítja, hogy például a magyarországi németek az első országos önkormányzat létrejöttét követően felszlatták országos szervezetüket. Mi ezt nem tettük, ami azután, az akkor hatályos kisebbségi törvény első átfogó módosítását követően előnyösnek bizonyult. Mint arra bizonyára emlékeznek, azóta a nemzetiségi önkormányzati képviselőjelölteket a bíróságon bejegyzett jelölőszervezetek állítják.

De térjünk vissza az eredeti kérdéshez: milyen előnyöket hozott nekünk az új rendszer a korábbi idő-

szakhoz képest? Nos, személy szerint azt gondolom, hogy a leglényegesebb az érdekképviselői lehetőségei helyi, megyei és országos szinten, törvény által biztosított jogok alapján. Hiszen azelőtt, amikor még nem voltak választások alapján létrejövő képviselői szervezeteink, a nemzetiségi jogok nem voltak sehol sem rögzítve. Az eredmények lényegében attól függtek, hogy hogyan tudnak együttműködni szervezeteink, illetve többnyire azok egy-egy aktív tagja az államigazgatás különböző szintjeinek szerveivel. Semmi sem volt biztos, semmi sem volt garantált. Támogatást igényelni szlovák programokhoz vagy intézmények létrehozására irreális, elképzelhetetlen volt.

És most nézzünk körül itt, mai helyszínünkön! Sátrak állnak körben, ahol az Országos Szlovák Önkormányzat által létrehozott és működtetett intézmények mutatkoznak be. Ezek többségükben már évtizedes múlttal büszkélkednek, és mély gyökereket eresztettek a településeiken. Ezenkívül látjuk azt is, hogy már a helyi szlovák önkormányzatok is vesznek át vagy alapítanak kulturális vagy oktatási intézményeket. Nem állítom, hogy az alapítást vagy átvételt követően a szlovák intézményekben minden automatikusan könnyű és

problémamentes lesz, de fokozatosan kerülnek támogatások, amelyek segítségével lehetséges ezek fenntartása, infrastrukturális megújításuk és általános működtetésük.

Ugyanakkor az intézményi rendszer megléte mellett továbbra is nagyon érzékelhető nemzetiségünk körében az az igény, hogy személyesen is találkozhatunk. Ezt érzékeltem a választásokat megelőző programokon, de más eseményeken is. Az emberek egyszerűen nem találtak ki még jobb lehetőséget az eszmék, gondolatok cseréjére. A modern világ ugyan hozott jó néhány, a távkapcsolatok létrehozására is alkalmas eszközt, azért ezek azt az érzést, amikor két, egymáshoz közelálló ember találkozik, nem tudták kiváltani. Ezért is örülök, hogy ennyien eljöttek a mai ünnepre, ahol egyrészt a csernyeiek eldicsekedhetnek azzal, amit a szlovákok itteni letelepedése óta eltelt háromszáz, illetve az önkormányzatiság harminc éve alatt elértek, másrészt pedig Önök, a programok résztvevői, elbeszélgethetnek, folytathatják azokat a beszélgetéseket, amelyek egy éve Nézsán félbeszakadtak.

Mindehhez kívánok mindenkinek hasznos találkozásokat és szép élményeket a mai nap programjain.

Köszönöm, hogy meghallgattak.

Cena „Za našu národnosť“ „Nemzetiségünkért” Díj

Monika Berényiová Lamiová

Monika Berényiová Lamiová sa narodila 3. mája 1949 v Pišpeku, ako dcéra zanieteného osvetára, folkloristu a zberateľa ľudových zvykov, piesní a rozprávok. Teda od útleho detstva vyrastala v prostredí, kde dominoval slovenský národnostný život. Monika po štúdiách na slovenskom gymnáziu v Budapešti a neskôr vo Vacove získala vzdelanie učiteľky materskej školy. Výchove detí v predškolskom veku zasvätila celý svoj život.

Už od detstva veľmi rada kreslila a maľovala. Dôležitý zlom nastal v roku 2005 keď ju jej otec, Štefan Lami poprosil, aby ilustrovala jeho knihu slovenských ľudových rozprávok *Čarovné husle*. A vlastne odvtedy začala samostatne maľovať obrazy hlavne s motívmi ľudového zvykoslavia, krojov, prírody a života na dedine. Od roku 2006, kedy odišla na zaslúžený dôchodok začala robiť samostatný národopisný výskum a získané podnety taktiež využívala na maľovanie obrazov a sklenených

fľaš. Výsledky svojho výskumu publikovala vo svojich troch dvojjazyčných knihách, všetky s tematikou zvykoslavia, krojov a výšiviek Slováckmi obývaných osád na povodí Galgy.

Monika Lamiová je insitnou maliarkou a výstava jej obrazov sa uskutocnila už na mnohých miestach v Maďarsku, o. i. aj v Slovenskom inštitúte v Budapešti, či Celoštátnej knižnici cudzojazyčnej literatúry v Budapešti. Veľmi dôležitou je aj jej dlhoročná aktivita pri organizovaní slovenského kultúrno-spoločenského života v Pišpeku. Lásku k slovenskému ľudovému umeniu, konkrétne k ľudovej hudbe zdedil aj jej syn a vnuk, ktorí sú zakladateľmi výbornej ľudovej kapely Csibaj Banda.

Dielo a tvorbu Moniky Lamiovej Berényiovej určite pozná väčšina Slovákov v Maďarsku a nielen pozná, ale sa aj z jej kníh učí a čerpá. Z uvedených dôvodov Monika Berényiová zaslúžene získala ocenenie „Za našu národnosť“.

Berényi Jánosné Lami Mónika

Berényi Jánosné Lami Mónika Püspökhátvanban született, egy lelkes népművelő és folklorista, a szlovák népszokások, népdalok, népmesék gyűjtőjének gyermekeként. Így már kora gyerekkorától olyan környezetben nevelkedett, ahol a szlovák nemzetiségi élet dominált.

A budapesti szlovák gimnáziumi, majd a váci tanulmányai befejeztével óvónői végzettséget szerzett. A kisgyermekek nevelésének szentelte az egész életét.

Már gyerekkorától szívesen rajzolt és festett. Az áttörés 2005-ben következett be, amikor édesapja,

Lami István felkérte, hogy a *Čarovné husle* című szlovák nyelvű mesekönyvét illusztrálja. Azóta fest főleg a népi szokásvilágot, népviseleteket, természetet és a falusi életet megőrkítő képeket.

2006-os nyugdíjba vonulása óta önálló néprajzi kutatásokat végez, az ezekből származó ihletet is képek és üvegek megfestésére használja.

Néprajzi kutatásai eredményeit három kétnyelvű könyvben publikálta, mindegyik a Galga mente szlovákok lakta településeinek szokásvilágát, népviseletét és hímzésmintáját mutatja be.

Berényi Jánosné naiv festő, képeit már több helyen is kiállították, például a Budapesti Szlovák Intézetben és

az Országos Idegennyelvű Könyvtárban is.

Fontos kiemelni a püspökhavani kulturális és közösségi élet megszervezésében végzett munkáját is.

A szlovák népművészet, konkrétan a népzene iránt érzett szeretetét örökölte a fia és az unokája is, akik alapító tagjai a Csibaj Banda népi együttesnek.

Berényi Jánosné Lami Mónika munkásságát és műveit a magyarországi szlovákok többsége ismeri, sőt nemcsak ismeri, hanem tanul és merít belőlük.

A fentiek okán Berényi Jánosné megérdemelten nyerte el az Országos Szlovák Önkormányzat „Nemzetiségünkért” Díját.

Daniela Onodiová

Daniela Onodiová sa narodila v roku 1954 v Bratislave. Tu maturovala a tu absolvovala svoje štúdiá na Vysokej škole múzických umení na odbore filmová a televízna dramaturgia a scénaristika.

V roku 1975 sa vydala za Istvána Onodiho a po ukončení svojich štúdií sa presťahovala do Budapešti. V roku 1976 sa jej narodila dcéra, Petra a v roku 1979 syn, András. Preto sa po prvýkrát zamestnala v roku 1982 v Divadle Népszínház. Krátke potom sa rodina presťahovala do Nemeckej demokratickej republiky.

Po návrate do Maďarska v roku 1986 sa zamestnala v Demokratickom zväze Slovákov v Maďarsku, a odvtedy sa venuje slovenskej kultúre, hlavne oživeniu slovenských divadelných tradícií v Maďarsku. Najprv

pracovala ako kultúrna referentka vo Zväze, neskôr, po vytvorení celoštátnych národnostných samospráv, v Celoštátnej slovenskej samospráve.

V roku 1997 založila Slovenský divadelný súbor Vertigo, ktorý sa v roku 2003 stal inštitúciou Celoštátnej slovenskej samosprávy pod názvom Slovenské divadlo Vertigo. Jej vedením bola poverená Daniela Onodiová. Funkciu riaditeľky divadla zastáva od roku 2008. Popri tom pracovala a pracuje aj na inom poli. Spolupracovala so Slovenskou televíziou a Slovenským rozhlasom, ako scénaristka a odborne, jazykovo, autorsky dodnes spolupracuje so slovenskými médiami v Maďarsku. Ako jazyková redaktorka Nášho kalendára sa podieľala na zostavovaní niekoľkých

ročníkov tejto ročenky a pracovala aj v Hlavnej redakcii zahraničného vysielania Maďarského rozhlasu ako prekladateľka a hlásateľka. V divadle Vertigo bola a je dramaturgičkou a autorkou niekoľkých literárnych pásiem pre deti a dospelých. Bola iniciátorkou a podporovateľkou slovenského detského divadla v Maďarsku a je aj organizátorkou filmových seminárov v Budapešti a Segedíne a divadelných táborov na Slovensku. Má zásluhy na oživovaní tradícií slovenského ochotníckeho divadelníctva v Maďarsku, a k jej menu sa viaže aj vytvorenie profesionálnej zložky Divadla Vertigo. Je organizátorkou

divadelných prehliadok „*Deti deťom*“ a „*Spolu na javisku*“. A ešte by sme mohli dlho uvádzať jej zásluhy.

Čo je pre nás najhlavnejšie, že neustále chodí so Slovenským divadlom Vertigo po celej krajine, roznáša slovenské slovo aj do najzapadnutejšej dediny a ona sa teší najväčšmi, ak obecenstvo sa zasmieje, alebo stíchne vo vhodný čas, dokazujúc, že slovenčina ešte žije medzi Slovákami v Maďarsku.

Daniela Onodiová vždy pracovala a aj teraz pracuje za našu národnosť, preto sa naše Valné zhromaždenie rozhodlo jej prácu uznať cenou „*Na našu národnosť*“.

Onodi Daniela

Onodi Daniela Pozsonyban született, ott is érettségizett, majd a Színművészeti Főiskolán film- és televíziós dramaturgia és forgatókönyvírás szakon végzett.

1975-ben feleségül ment Onodi Istvánhoz, és tanulmányai befejezése után Budapestre költözött. 1976-ban megszületett a lánya, Petra, 1979-ben a fia, András. 1982-ben szerződött a Népszínházhoz, majd családjával a Német Demokratikus Köztársaságba költözött.

Magyarországra való visszatérése után 1986-ban a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetségénél helyezkedett el. Azóta a szlovák kultúrának, különösen a magyarországi szlovák színházi hagyományok felélesztésének szenteli magát.

Először a Szövetség kulturális referenseként dolgozott, majd az országos nemzetiségi önkormányza-

tok megalakulása után, 1995-től az Országos Szlovák Önkormányzatnál.

1997-ben megalapította a Vertigo Szlovák Színházi Együttest, amely a vezetésével 2003-ban az Országos Szlovák Önkormányzat intézményévé vált, Vertigo Szlovák Színház néven. 2008 óta dolgozik kizárólag igazgatóként, de más területen is aktív.

Forgatókönyvíróként együttműködött a Szlovák Televízióval és a Szlovák Rádióval, szakértőként, szerzőként a mai napig együttműködik a magyarországi szlovák médiával. Nyelvi szerkesztőként részt vett a *Náš kalendár* több évfolyamának összeállításában, és dolgozott a Magyar Rádió Külföldi Műsorok Főszerkesztőségében, fordítóként és műsorvezetőként.

A Vertigo Színházban gyermekeknek és felnőtteknek szóló több irodalmi előadás dramaturgia és szer-

zője. Kezdeményezője és támogatója a magyarországi szlovák gyermek-színházasoknak. Szlovák filmszeminariumokat szervez Budapesten és Szegeden, színházi táborokat Szlovákiában. A magyarországi szlovák amatőr színházi hagyományok fellelvenítése mellett nevéhez fűződik a Vertigo professzionális társulatának életre hívása is. Az ő szervezésében valósulnak meg a „*Gyerekek a gyerekeknek*” és az „*Együtt a színpadon (és azon kívül)*” című színházi szemlék. Még sokáig sorolhatnánk

az érdemeit. Ami számunkra a legfontosabb, hogy a Vertigo Szlovák Színházzal folyamatosan járja az országot, a legkisebb falvakba is elviszi a szlovák szót, és ő örül a legjobban, ha a közönség a megfelelő pillanatban felnevet vagy elhallgat, bizonyítva, hogy a szlovák nyelv még él a magyarországi szlovákok között.

Onodi Daniela mindig a nemzetiségünkért dolgozott és dolgozik, ezért Közgyűlésünk méltónak találta a „Nemzetiségünkért” Díjra.

Výšivkársky krúžok Fajavka (Rezeda) z Veľkého Bánhedeša

Výšivkársky krúžok Fajavka (Rezeda) pôsobí v rámci Spolku pre zachovávanie slovenských tradícií vo Veľkom Bánhedeši. Krúžok vznikol v roku 2013 s cieľom pestovať jeden z najviac uchovaných segmentov tradičnej materiálnej kultúry Veľkého Bánhedeša. Členov krúžku motivovalo v prvom rade rodinné dedičstvo. Ozdobené kusy textílií sa uchovali takmer v každej bánhedešskej domácnosti. Vo svojej činnosti sa opierali aj o vzorky a techniky celej dolnozemskej slovenskej enklávy. Nové techniky ponúkali interetnické vzťahy v rámci Karpatskej kotliny.

Vytvorili si koncepciu aplikácie tradičného špecifického výtvarného umenia na súčasné úžitkové predmety. Okrem úžitkových predmetov každodenného života zdobia výšivkami aj odevné doplnky. Koncepcia krúžku je v súlade s celoštátnym

hnutím, „Živé ľudové umenie“. Keďže členovia výšivkárskeho krúžku pracujú v duchu tohto hnutia, pravidelne sa zúčastňujú rôznych školení, konferencií, využívajú tiež mentorské a poradcovké možnosti. Na týchto odborných príležitostiach získali metodické poznatky o tom, ako majú určiť originalitu, autenticnosť starých vzoriek, ako ich majú kreatívne prispôbiť textíliám používaným v súčasnosti. Svoje práce zasielajú na rôzne celoštátne súťaže, kde ich ohodnotia experti. Z týchto výstav si odniesli mnohé ocenenia, medzi nimi cenu získanú na Celoštátnej konferencii ozdobných textílií za kolekciu čepcov Dolnozemskej Slovákov. Výstava zostavená z tejto kolekcie zožala úspechy v početných slovenských lokalitách v Maďarsku, na Slovensku a Chorvátsku. Porotou boli hodnotené odevné doplnkové textílie vyší-

vané krížikovou technikou, aplikácia vzoriek báhedešských tkanín na výšivky a sakrálné textilie s typickými dolnozemskými vzorkami a technikami, s dôrazom na báhedešskú motiviku. Práce báhedešského výšivkárského krúžku boli predstavené okrem iného v Národnom osvetovom ústave v Lakitelku, v Dome tradícií v Budapešti a v Békešskej Čabe na konferenciách Spolku pre uchovanie ľudového umenia Békešskej župy.

Členky výšivkárského krúžku Fajavka patria medzi najaktívnejších členov báhedešskej slovenskej komunity.

Práca, ktorú vynakladajú v prospech uchovávania miestnej slovenskej tradičnej kultúry prispieva k šíreniu dobrého mena báhedešských Slovákov tak doma, ako aj v zahraničí. Činnosť členiek výšivkárského krúžku Fajavka posilňuje súdržnosť slovenskej komunity a poukazuje na hodnoty tradičnej materiálnej kultúry prispieva k upevňovaniu národnostnej identity obyvateľov obce. Valné zhromaždenie Celoštátnej slovenskej samosprávy činnosť predstaveného kolektívu ocenilo vyznamenaním „Za našu národnosť“.

Rezeda Díszítőművészeti Szakkör – Nagybánhegyes

A Nagybánhegyesi Szlovák Hagyományőrző Egyesület Rezeda Díszítőművészeti Szakköre 2013-ban alakult. Céljuk Nagybánhegyes hagyományos tárgyi kultúrájának, egyik legjobban megőrzött szegmensének ápolása.

A kör tagjait elsősorban a családi örökség motiválta, hiszen díszített textildarabok szinte minden bánhegyesi háztartásban fennmaradtak. Emellett az egész dél-alföldi szlovák enklávéból származó mintákra és technikákra támaszkodtak, új technikákat pedig a Kárpát-medencei interetnikus kapcsolatok kínáltak.

Koncepciójuk, hogy a hagyományos, sajátos hímezőművészetet kortárs használati tárgyakra és ruházati kiegészítőkre is alkalmazzák, amely célkitűzés összhangban van az „Élő Népművészet” elnevezésű országos mozgalommal. Mivel a hímezőkör

tagjai ennek a mozgalomnak a szellemében dolgoznak, rendszeresen részt vesznek különböző képzéseken, konferenciákon, és kihasználják a mentorálási, tanácsadási lehetőségeket is. Ezekben a szakmai alkalmon módszertani ismereteket szereztek arról, hogyan lehet a régi minták eredetiségét, hitelességét meghatározni, hogyan lehet azokat kreatívan a ma használt textíliákhoz igazítani. Munkáikat különböző országos versenyekre küldik, ahol szakemberek bírálják el őket, és számos díjat hoztak haza ezekről a kiállításokról.

A legértékesebb díjak közé tartozik az a díj, amelyet a díszített textíliák országos konferenciáján nyertek, ahol bemutatták az alföldi szlovákok főkötő-kollekcióját. A kollekció számos magyarországi szlovák településen, valamint külföldön, Szlovákiában és Horvátországban is sikert aratott.

A nagybányhegyesi asszonyok textíliáit keresztöltéses technikával hímzett ruházati kiegészítő textíliák, nagybányhegyesi szövésminták alkalmazása hímzésben és jellegzetes alföldi mintákkal és technikákkal díszített szakrális textíliák témákban értékelte a zsűri, kiemelve a bányhegyesi motívumokat. Munkáikat bemutatták egyebek mellett Lakitelken, a Nemzeti Művelődési Intézetben, Budapesten, a Hagyományok Házában és a Múcsarnokban, valamint Békéscsabán, a Békés Megyei Népművészeti Egyesület konferenciáin. A Rezeda Díszítőművészeti Szakkör tagjai

a nagybányhegyesi szlovák közösség legaktívabbjai, a munka, amelyet a helyi szlovák hagyományos kultúra megőrzése érdekében végeznek, példaértékű. Munkájukkal hozzájárulnak a nagybányhegyesi szlovákok jó hírnevének terjesztéséhez, itthon és külföldön egyaránt. A Rezeda hímzőkör asszonyainak tevékenysége erősíti a szlovák közösség összetartozását, erősíti nemzetiségi identitását, rámutatva hagyományos tárgyi kultúránk értékeire. Az Országos Szlovák Önkormányzat Közgyűlése „Nemzetiségünkért” Díjjal ismerte el munkájukat.

Cena Štefana Lamih

Mestský tanečný súbor Kacamajka v Maglóde

Súbor, ktorý má štyri skupiny, má takmer 70 aktívnych tanečníkov: okrem študentov vysokých škôl a univerzít sú tu aj absolventi umeleckej školy Pétera Vermesyho, ktorí chcú pokračovať v ľudovom tanci, ktorý sa stal ich spôsobom života, ale už, vyrástli zo školských lavíc.

Niektorí potomkovia slovenského obyvateľstva, ktorí sa tu v minulosti usadili, ešte stále rozumejú a hovoria jazykom svojich predkov, sú tu aktívni krojári, krajčíri, rozprávači, pekári, keramikári, hudobníci a i., od ktorých sa mladí ľudia snažia osvojiť si ich hlboko zakorenené znalosti. Niektoré archaické, sčasti krojované

zvyky sa zachovali ako neoddeliteľná súčasť kultúrneho života mesta, ako napríklad tradícia letničnej zelene a výzdoby kostola, ktorá je zapísaná v Národnom registri nehmotného kultúrneho dedičstva a ktorú priniesli slovenské luteránske rodiny, ktoré sa tu usadili začiatkom 17. storočia; alebo dožinkový sprievod a ples, driapanie peria, fašiangový batôžkový bál a páračky, stávanie mája a tradičné veľkonočné zvyky.

V spolupráci s ďalšími mimovládnyimi organizáciami sa členovia súboru pravidelne zúčastňujú na mestských podujatiach jednak ako organizátori, ale aj ako účinkujúci. Ich cieľom je

odovzdávať slovenské tance a tradície z Maglódu a zachovávať ľudové kroje rodnej obce (cieľom združenia je, aby každý tanečník mal aspoň jeden poriadny miestny kroj!) Okrem dievčenského kruhového tanca k ich tanečným zostavám patrí aj mužský cifrovaný tanec, marš, pomalý čardáš a sekáč.

Okrem vlastnej tanečnej kultúry sa skupiny združenia radi zahľbia aj do tanečných pokladov iných regiónov.

Snažia sa navštíviť miesta, odkiaľ pochádza ich vybraný tanečný materiál, aby sa ho mohli naučiť v autentickom prostredí, v kontexte miestnych ľudí.

Lami István-Díj

Maglódi Kacamajka Városi Néptáncgyűttes

Az együttesnek, amely négy csoporttal működik, közel 70 fő aktív táncosa van: a főiskolások, egyetemisták mellett a Vermesy Péter Művészeti Iskola végzősei is, akik a már életformájukká vált néptáncot szeretnék folytatni, tudásukat bővíteni, de az iskola falai közül már kinőnek.

A korábban betelepített szlovák lakosság leszármazottai között akad még, aki érti és beszél ősiek nyelvét, van köztük aktív viseletkészítő, öltöztető, mesélő, pék, keramikus, zenész stb., akiktől a fiatalok igyekeznek eltanulni mélyen gyökerező tudásukat.

A város kulturális életének szerves részeként maradt fenn néhány archaikus, részben viseletes szokás, mint a Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékére is felkerült pünkösdi zöldágazás és templomdíszítő hagyomány, amelyet az 1700-as évek legelején betelepített szlovák evangélikus családok hoztak magukkal; vagy a szüreti felvonulás és bál,

tollfosztó bál, farsangi batyus- és páros bál, a májusfaállítás és a hagyományos húsvéti szokások.

Az együttes tagjai a többi civil szervezettel együttműködésben rendszeresen részt vesznek a városi rendezvényeken mind rendező-lebonyolító, mind előadó szerepkörben. Céljuk a maglódi szlovák táncok és hagyományok továbbörökítése, illetve a falujuk népviseletének megőrzése. (Egyesületük törekvése, hogy minden táncosnak legalább egy rend saját helyi viselete legyen!) Táncrendjükben megtalálható a leány körtánc mellett a férfi „cifruválás”, a mars, lassú csárdás és „csupkálás”.

Saját tánckulturájuk mellett az egyesületi csoportok szívesen elmélyülnek más vidékek tánckincsében is. Igyekeznek ellátogatni azokra a helyszínekre, ahonnan a választott táncanyag származik, hogy azt annak környezetében, a helyi emberekkel ismerkedve, autentikus helyzetben tanulhassák meg.

GALAPROGRAM

Deň Slovákov v Maďarsku, Čerňa, 2024

1. Žiaci Materskej školy, základnej školy, gymnázia a kolégia s vyučovacím jazykom slovenským (Budapešť)
2. Petra Ponyikaiová a Mária Fehérová (Veňarec): Svadobné piesne z Veňarca
3. Ženská spevácka skupina Rozmarín (Baňačka): Ľudové piesne z Baňačky
4. Komorná skupina Slovenského folklórneho spolku Lipa (Budapešť): Tirpácke tance
5. Tanečná skupina Zelený veniec (Ečer): Kedysi na Ečeri
6. Sóloví interpreti Tanečného súboru Tešedík (Sarvaš): Tance z Očovej a Maglódu, marš zo Slovenského Komlóša, svadobné a vojenské piesne zo Sarvaša
7. Folklórna skupina Pišpek (Pišpek): Tance z Pišpeka
Súbory sprevádza Ľudová hudba *Fľáška*,
primáš: *Bálint Jobbágy*

GÁLAPROGRAM

Magyarországi Szlovákok Napja, Bakonycsernye, 2024

1. Szlovák Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium diákjai (Budapest)
2. Ponyikai Petra és Fehér Pálné (Vanyarc): Vanyarci lakodalmas énekek
3. Rozmaring Asszonykórus (Rudabányácska): Bányácskai népdalok
4. Lipa Szlovák Folklór Egyesület kamaracsoportja (Budapest): Tirpák táncok
5. Zelený veniec Néptáncscsoport (Ecsér): Hajdanán Ecseren
6. Tessedik Táncgyüttes szólistái (Szarvas): Ocsovai és maglódi táncok, tótkomlósi mars, szarvasi lakodalmas énekek és katonanóták
7. Püspökhatvani Népi Együttes (Püspökhatvan): Püspökhatvani táncok
A csoportokat kíséri a *Flaska Banda*,
prímás: *Jobbágy Bálint*

ÚČINKUJÚ

1. ŽIACI MATERSKEJ ŠKOLY, ZÁKLADNEJ ŠKOLY, GYMNÁZIA A KOLÉGIA S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM (BUDAPEŠŤ)

Hlavným poslaním Materskej školy, základnej školy, gymnázia a kolégia s vyučovacím jazykom slovenským, ktorej zriaďovateľom je Celoštátna slovenská samospráva v Maďarsku, je odovzdávať hodnoty slovenskej národnosti, ktoré pomáhali generáciám pri zachovávaní identity.

V tomto roku oslavuje táto viacúčelová inštitúcia 75. výročie svojho vzniku a zameriava sa na výučbu slovenského jazyka na úrovni materinského jazyka a na zachovávanie tradícií. Všetky vekové skupiny sa oboznamujú s kultúrou a tradíciami Slovákov v Maďarsku v súlade s kalendárnymi zvykmi. Veľký dôraz kladieme na výučbu ľudovej piesne a ľudového tanca, ktorý je súčasťou pohybovej kultúry našich žiakov už od materskej školy. Inštitúcia hradí nákup, šitie ľudových krojov z vlastných zdrojov

a z domácich a slovenských grantov. Naši žiaci pravidelne vystupujú na obvodných, hlavnomestských, župných podujatiach. Do programov prezentujúcich slovenské tradície nás pozývajú rôzne inštitúcie. Pokračovaním v pestovaní tanečnej kultúry vzdávame hold našej choreografke a tanečnej pedagogičke *Eve Šubovej*, ktorá viac desaťročí určovala tvár našej inštitúcie. V jej choreografii, ktorá bola neskôr prepracovaná, uvidíte *Trci polku*. Dúfame, že sa nám podarí kráčať v jej šlapajach a odovzdať našu tanečnú kultúru študentom, ktorí k nám prichádzajú študovať.

Naše učiteľky tanca – *Ágota Kosár-Bartalos*, *Zsuzsanna Hanusz*, *Tímea Nagy* – sa starajú o to, aby žiaci, ktorí v našej inštitúcii strávia 15 alebo menej rokov sa naučili naše slovenské tance a zvyky.

2. PETRA PONYIKAIÓVÁ A MÁRIA FEHÉROVÁ (VEŇAREC)

Petra Ponyikaiová a Mária Fehérová sú členkami a sólistkami Folklórnej skupiny Rozmarín z Veňarcu (Novohradská župa). Petra rada spieva a tancuje, je členkou FS Rozmarín vo Veňarci, FS Pišpek, a tancuje v školskom súbore Evanjelického gymnázia v Aszóde. Na celoštátnej súťaži Slovenské spievanky viackrát získala cenu „Za mimoriadny výkon“. Zapája sa aj do krajských podujatí, spievala

na podujatí Selenčské sláviky vo Vojvodine v Srbsku a tiež v súťaži „Cez Nadlak je...“ v rumunskom Nadlaku. Tentokrát zaspieva svadobné piesne. Na citare ju sprevádza Mária Fehérová, ktorá už ako dospelá, sama sa naučila hrať na citare a dodnes rozvíja svoje vedomosti. S láskou a radosťou sprevádza svoj spev, či spev speváckej skupiny Rozmarín.

Pripravila ich *Ruženka Komjáthiová*.

3. ŽENSKÁ SPEVÁCKA SKUPINA ROZMARÍN (BAŇAČKA)

Ženská spevácka skupina Rozmarín bola založená v roku 1996 pri miestnej slovenskej menšinovej samospráve. Vedúcim sa stal *Ján Valyko* (1938). V repertoári súboru sú zachované zvyky všetkých významnejších momentov života človeka od narodenia až po smrť, ktoré publikovali aj formou video- a zvukových nosičov. Na súťaži speváckych zborov v Maďarsku (KÓTA) Rozmarín viackrát získal zlaté ocenenie, a tiež aj najvyššiu kvalifikáciu, Zlatý páv. Na celoštátnej kvalifikačnej prehliadke

slovenských folklórnych skupín a tanečných súborov „Vo víre tanca“ súbor sa umiestnil v striebornom (Pratki, 2011) a zlatom (Krescini, 2013) pásme. Valné zhromaždenie Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku udelilo kolektívu v r. 2011 významenie „Za našu národnosť“. Vyznamenanie „Za našu národnosť“ si mohla prevziať aj súčasná vedúca skupiny *Mária Holodová* (Pálháza, 2013).

V podaní speváckej skupiny odznejú ľudové piesne z Baňačky.

4. KOMORNÁ SKUPINA SLOVENSKEHO FOLKLÓRNEHO SPOLKU LIPA (BUDAPEŠŤ)

Slovenský folklórny spolok Lipa v tomto roku oslávi 34. výročie svojho založenia. Cieľom spolku je zbierať, pestovať a prezentovať tance Slovákov v Maďarsku. Tanečníci viackrát vystupovali na festivaloch na Slovensku a vo viacerých európskych krajinách. V roku 2010 spolok získal najvyššie ocenenie Valného zhromaždenia Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku „Za našu národnosť“. Na celokrajinskej kvalifikačnej prehliadke slovenských folklórnych skupín a taneč-

ných súborov „Vo víre tanca“ sa umiestnili v zlatom a striebornom pásme. Spolok má momentálne 15 tanečníkov, ktorí majú týždenne raz nácvik v tanečnej sále budapeštianskej slovenskej školy.

Predsedičkou spolku je *Szilvia Salgaiová*, umeleckou vedúcou *Kata Szilágyiová*. V podaní komornej skupiny uvidíme tirpácke tance. Choreografiu *Tibora Pintéra* nacvičila *Kata Szilágyiová*.

5. TANEČNÁ SKUPINA ZELENÝ VENIEC (EČER)

V susedstve Budapešti sa nachádza obec Ečer, kde tam žijúce rodiny slovenského pôvodu si uchovávajú tradície a kroje. V 1940. rokoch si všimol krásu týchto tradícií aj maďarský folklorista *Miklós Rábai*. Na základe ečerských výskumov pripravil choreografiu svetoznámej *ečerskej svadby*. V obci v roku 1945 začala fungovať tanečná skupina, ktorá vytvorila dobré základy Folklórnemu kruhu

„Zelený veniec“ (1999). V choreografii *Kedysi na Ečeri* sa ocitneme v minulom storočí, kedy páry mladých ľudí kolektív prijal na báloch manželských párov. Starodávny kroj bol rekonštruovaný na základe fotografií zo začiatku 20. storočia. V podaní mládencov si môže vyčutnať husársky verbunk z výskumu Rábaiho, ale nebude chýbať ani marš, ako tanec svadobného sprievodu.

6. SÓLISTI TANEČNÉHO SÚBORU TEŠEDÍK (SARVAŠ)

Súbor nesie meno po celej Európe známeho evanjelického farára *Samuela Tešedíka*. Súčasní tanečníci súboru sa rozhodli uchovávať jednotnú kultúru Karpatskej kotliny, spracúvať do javiskovej podoby tradície Slovákov v Maďarsku. V repertoári Tešedíka popri autentických tancoch nájdeme zvyky roľníckej kultúry. Od roku 1996 prevádzkovateľom súboru je Folklórna verejná nadácia v Sarvaši. Tanečný súbor vystupoval na nespočetných medzinárodných festivaloch, na podujatiach Medzinárodnej rady organizátorov festivalov folklóru a tradičného umenia CIOFF.

Činnosť kolektívu ocenili významnými oceneniami Za Békešskú župu (2002), maďarská vláda mu udelila cenu Za menšiny (2008) a v r. 2011 získal cenu Prima Békešskej župy. V roku 2016 bol Tanečný súbor Tešedík za-

písaný do župného inventára hodnôt. Na celoštátnej kvalifikačnej prehliadke tanečných súborov a folklórnych skupín „Vo víre tanca“ sa v roku 2019 po tretíkrát umiestnil v zlatom pásme a prevzal Cenu Štefana Lamiho. Sedemkrát – naposledy v roku 2016 – získal v rámci kvalifikačného systému tanečných súborov v Maďarsku titul Výborne kvalifikovaný súbor.

V nasledujúcom programe pedagógovia TS Tešedík predvedú tance z Očovej, v podaní Edity Csasztnanovej (Mladá nositeľka tradičnej kultúry, 1995) a Zuzky Csasztnanovej (Mladá nositeľka tradičnej kultúry, 2019) si vypočujeme svadobné piesne, sóloví tanečníci interpretujú zatancujú marš zo Slovenského Komlóša a mužský zbor zaspieva vojenské piesne. Záverom programu komorná skupina tanečníkov predvedie maglódske tance.

7. FOLKLÓRNA SKUPINA PIŠPEK (PIŠPEK)

Dedina Pišpek leží na povodí potoku Galga, kde spolunažívali v pokoji Slováci, Maďari a Nemci. V dedine sa zachovali hlavne slovenské a maďarské tradície.

Folklórna skupina Pišpek sa založila v októbri v r. 2006. Cieľom skupiny je, aby piesne, tance, tradície dediny ukázali na javisku podľa starých zvykov, aby tieto kultúrne hodnoty predstavili a oživil v dedine. Skupina pravidelne chodí na slovenské i maďarské folklórne kvalifikačné stretnutia, kde ich prácu hodnotí odborná porota. Na týchto stretnutiach viackrát získali zlatú kvalifikáciu, medzi členmi skupiny sú ocenení sólisti, a skupina je hrdá na to, že v r. 2013 dostala ako prvá vo folklórnom hnutí Cenu Štefana Lamihó, rodáka obce.

Členovia skupiny sú hrdí aj na to, že v posledných rokoch sa založili dorastové skupi-

ny, ktoré sa tiež úspešne zaoberajú tanečnými a hudobnými klenotmi obce. Teraz už prebieha v skupine „medzigeneračná“ práca, ktorá zaručí prenos nášho dedičstva do budúcnosti. Jadro skupiny tvorí aj samostatne fungujúca mládežnícka skupina Dolinka, ktorá sa skladá hlavne z gymnazistov.

Umeleckí vedúci skupiny: *Szabolcs* a *Melinda Szokolikovci*.

Vedúca skupiny: *Emese Gimesiová Szokolová*.

Folklórna skupina Pišpek vám predstaví tradičné pišpecké tance v spolupráci viacerých generácií. „*V programe vám chceme ukázať, ako odovzdáva staršia generácia mladšej svoje hodnoty. Vedľa nového, nech je tam aj to staré, čo je hodné na to, to treba odovzdať ďalším generáciám.*“

Súbory sprevádza L'UDOVÁ HUDBA FLAŠKA, primáš: Bálint Jobbágy.

KÖZREMŰKÖDNEK

1. SZLOVÁK TANÍTÁSI NYELVŰ ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM DIÁKJAI (BUDAPEST)

Az Országos Szlovák Önkormányzat által fenntartott Szlovák Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium legfőbb küldetése a Magyarországon élő szlovákság számára oktatási keretek közt továbbvinni mindazokat az értékeket, amelyekkel generációk segítették az identitástudat megőrzését, átörökítését.

Az idei évben a fennállásának 75. évfordulóját ünneplő többcélú intézményben a szlovák nyelv anyanyelvi szintű oktatása mellett a hagyományok ápolására helyezzük a hangsúlyt. A kalendáris szokások mentén haladva minden korosztály megismerkedik a magyarországi szlovákok kultúrájával, hagyományával. Nagy hangsúlyt fektetünk a népdal- és néptáncoktatásra, amely óvodáskortól kezdve része diákjaink aktív mozgáskultúrájának. Az intézmény saját forrásból és pályázatok útján nyert támogatásokból

fedezi a népviselet beszerzését, varratását, frissítését. Tanulóink rendszeresen fellépnek kerületi, fővárosi, megyei és országos rendezvényeken. Szlovák hagyományainkat bemutató programokra kérnek fel bennünket a hazai és szlovákiai intézmények is. A táncművészet folytatásával tisztelgünk az évtizedeken keresztül intézményünk arculatát meghatározó koreográfusunk, táncnárunk, *Suba Éva* előtt. Az ő koreográfiájából kiindulva, majd átdolgozva láthatják a *Trci polkát*. Bizunk benne, hogy nyomdokaiba tudunk lépni, és a táncművészetünket tovább tudjuk örökíteni a hozzánk érkező, nálunk tanuló diákok számára.

Táncoktatóink – *Kosár-Bartalos Ágota, Hanusz Zsuzsanna, Nagy Tímea* – gondoskodnak arról, hogy a 15 évig az intézményünkben tanuló és az újonnan érkező diákok elsajátítsák szlovák táncművészetünket.

2. PONYIKAI PETRA ÉS FEHÉR PÁLNÉ (VANYARC)

Ponyikai Petra és Fehér Pálné a vanyarci (Nógrád vármegye) Rozmárín Hagyományőrző Együttes tagjai és szólistái. Petra szívesen táncol és énekel több együttesben is: Vanyarcon, Püspökhatvanban, Aszódon. A Spievanky országos népdalénekek versenyen több alkalommal is elnyerte a „Kiváló előadásért” címet. Bekapcsolódott a határon túli szlovákok rendezvényeibe, énekel már Szer-

biában a vajdasági Bácsújfalun és a romániai Nagylakon. Előadásában most vanyarci lakodalmas énekeket hallhatunk. Citerán kíséri Fehér Pálné, aki autodidakta módon felnőttként tanult meg játszani a hangszeren, és a mai napig fejleszti a tudását. Szeretettel és örömmel kíséri a saját énekét vagy a vanyarci Rozmárín Hagyományőrző Együttest.

Felkészítő: *Komjáthi Gáborné.*

3. ROZMARING ASSZONYKÓRUS (RUDABÁNYÁCSKA)

A Rozmaring Asszonykórust 1996-ban alapította a helyi szlovák önkormányzat. Az együttes vezetője *Valyko János* (1938) lett. A csoport műsorában szerepel az emberi élet minden fontosabb pillanata, a születéstől a halálig, s ezeket videó- és hangzóanyagok is őrzik. A Rozmaring a hazai kórusok országos versenyén (KÓTA) több alkalommal ért el arany minősítést, és elnyerte a legmagasabb elismerést, az Aranypávt is. A hazai szlovák hagyományőrző

csoportok és táncgyüttesek országos minősítő seregszemlén, a Táncfogatagon ezüst (Fonó, 2011) és arany (Keresztelő, 2013) minősítést értek el. Az Országos Szlovák Önkormányzat Közgyűlése a közösség munkáját 2011-ben a „Nemzetiségünkért” Díjjal ismerte el. Ezt a díjat a csoport jelenlegi vezetője, *Holod Miklósné* is átvehette (Pálháza, 2013).

A csoport előadásában bányácskai népdalokat hallhatunk.

4. LIPA SZLOVÁK FOLKLÓREGYESÜLET (BUDAPEST)

A Lipa Szlovák Folklóregyesület ebben az évben ünnepli fennállásának 34. évfordulóját. Az egyesület célja a magyarországi szlovák folklórhagyományok gyűjtése, feldolgozása, közkincsé tétele. A táncosok több alkalommal felléptek szlovákiai fesztiválokon, de számos európai országba is eljutottak. Az egyesület 2010-ben megkapta az Országos Szlovák Önkormányzat Közgyűlése legmagasabb elismerését, a „Nemzetiségünkért” Díjat, illetve részt vett a magyarországi

szlovák hagyományőrző csoportok és táncgyüttesek országos minősítő seregszemlén, a Táncfogatagon, ahol arany és ezüst minősítést ért el. Az egyesületnek jelenleg 15 tagja van. Heti rendszerességgel tartanak próbát a budapesti szlovák iskola tánctermeiben. Az egyesület elnöke *Salgai Szilvia*, művészeti vezetője *Szilágyi Kata*. Az együttes kamaracsoportja előadásában tирpák táncokat láthatunk. *Pintér Tibor* koreográfiáját a táncosoknak *Szilágyi Kata* tanította.

5. ECSERI ZELENY VENIEC NÉPTÁNCCSOPORT (ECSER)

A főváros szomszédságában fekvő Ecseren élő szlovák eredetű családok ma is féltve őrzik hagyományaikat és viseletüket. Ezek szépségére figyelt fel az 1940-es években a folklorista *Rábai Miklós*, aki ecseri gyűjtéseire alapozva koreografálta meg a világhíressé vált *Ecseri lakodalmast*.

A faluban már 1945-től működött néptánc csoport, amelynek hagyományait folytatva alakult meg az Ecseri Zeleny Veniec Hagyományőrző Kör (1999). A *Hajdanán Ecseren* című koreográfia visszaröpít bennünket a múlt századba, amikor is a falu közössége a páros bálon fogadta el a fiatal je-

gyeseket. Az ócesteri viseletet XX. század eleji fényképek ihlették. A legények előadásában megelvenedik a Rábai-féle gyűjtésből a hu-

szár verbunk, de nem fog hiányozni a lakodalmi vonulós mars sem.

6. TESSEDIK TÁNCEGYÜTTES (SZARVAS)

Az együttes az Európa-szerte ismert evangélikus lelkész, *Tessedik Sámuel* nevét viseli. A jelenlegi táncosok elhatározták, hogy megőrzik a Kárpát-medence egységes kultúráját, színpadon is felelevenítik a hazai szlovákok hagyományait. A Tessedik Táncegyüttes repertoárjában az autentikus táncok mellett megtalálhatók a paraszti kultúra szokásai. 1996-tól az együttest a Szarvasi Hagyományörző Közalapítvány működtette. A táncegyüttes fellépett számos nemzetközi fesztiválon, többek között a Folklórfesztiválok Szervezőinek Nemzetközi Tanácsa által szervezett C.I.O.F.F. rendezvényein.

A közönség tevékenységét elismerték Békés megyéért-díjjal (2002), a magyar kormány Kisebbségéért-díjjal (2008) adományozott, majd 2011-ben megkapta Békés

megye Prima-díját. A Tessedik Táncegyüttes 2016-ban felkerült a Megyei Értéktárba. A Táncforgatag országos minősítő seregszemlén 2019-ben harmadszor is arany minősítést kapott, majd átvehette a Lami István-Díjat. 2016-ban hetedik alkalommal nyerte el a magyarországi táncegyüttesek Kiválóan minősült címét.

Műsorukban a Tessedik TE pedagógusai ocsovai táncokat mutatnak be, *Csasztvanné Vass Edit* (Népművészet Ifjú Mestere, 1995) és *Csasztvan Zsuzsanna* (Népművészet Ifjú Mestere, 2019) előadásában szarvasi lakodalmos énekeket hallhatunk, az együttes szólistái tótkomlói marsot mutatnak be, és a férfikórus katonadalokat énekel. A műsor végén az együttes kamaracsoportja maglódi táncokat ad elő.

7. PÜSPÖKHATVANI NÉPI EGYÜTTES (PÜSPÖKHATVAN)

Püspökhatvan a Galga völgyében fekvő, a közelmúltig szlovák ajkú település, amely megtartotta és hagyományként tovább őrizte a községben valaha élt német és magyar nemzetiségek hagyományait is.

A Püspökhatvani Népi Együttes 2006 októberében alakult. A csoport célja, hogy Püspökhatvan táncait, dalait, néphagyományait a régi szokásokhoz hűen állítsa színpadra, és mindezeket a hagyományokat megismertesse és újraélessze a faluban. Az együttes rendszeresen megméretteti magát mind a nemzetiségi, mind pedig a hagyományos országos minősítő seregszemléken, többszörösen is kiváló eredménnyel. Tagjaik között vannak Fülöp Ferenc-díjas hagyományörző szőlőtáncosok, az együttes pedig hagyományörző tevékenységéért 2013-ban elsőként megkapta az Országos Szlovák Önkormányzat által alapított Lami István-díjat.

Ám amire a legbüszkébb a csoport, az az utóbbi néhány évben megalakult utánpótlás

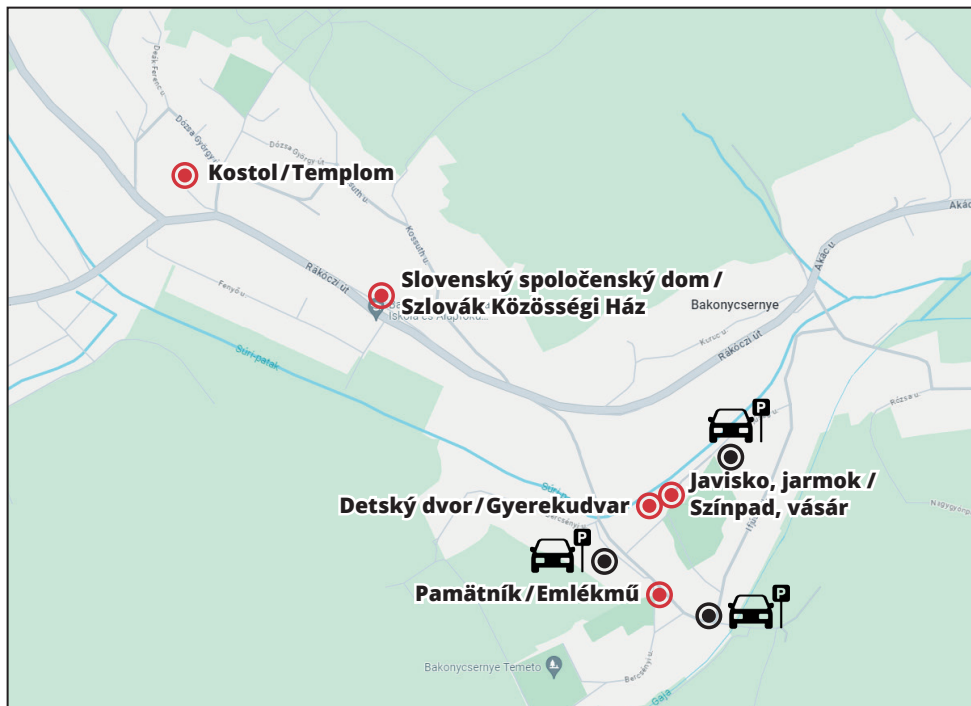
csoportok, amelyek szintén sikerrel viszik tovább a település tánc- és zenei kincseit. Immár generációkon átívelő munka folyik az együttesben, amely biztosítja az értékek továbbörökítését. A csoport gerincét a gimnazista fiatalokból álló Dolinka Ifjúsági Néptánc csoport adja, akik már önálló csoportként is működnek.

Az együttes művészeti vezetői: *Szokolik Szabolcs* és *Szokolik Melinda*.

Együttesvezető: *Gimesiné Szokol Emese*.

A Püspökhatvani Népi Együttes a következő percekben a hagyományos püspökhatvani táncokat – a csárdást, verbunkot, friss csárdást, valamint a nők karéjozását mutatja be, több generáció együttes közreműködésével. „*A műsorban a régi értékek áthagyományozódását szeretnénk megmutatni, amelyre nagy hangsúlyt fektetünk az együttes életében. Az új mellett legyen ott a régi, ami továbbörökíthető érték, azt vigye tovább a következő generáció.*”

A csoportokat kíséri a FLASKA BANDA, primás: Jobbágy Bálint.

CELOŠTÁTNA SLOVENSKÁ SAMOSPRÁVA V MAĎARSKU ORSZÁGOS SZLOVÁK ÖNKORMÁNYZAT

H-1114 Budapest, Fadrusz u. 11/A.

Tel.: (1) 466-9463

Fax: (1) 386-4077

E-mail: oszo@slovaci.hu

Web: www.slovaci.hu

PODPOROVATELIA:

Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí

Úrad vlády Maďarska

TÁMOGATÓK:

Határon Túli Szlovákok Hivatala

Miniszterelnökség

0467/HU/2024

NKUL-KP-1-2024/3-000260

TLAČ / NYOMDA:
MULTIPO '98 BT.